

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA
GRADONAČELNIK

KLASA: 023-01/14-04/21
URBROJ: 2170/01-15-00-14-1
Rijeka, 25. 02. 2014.

GRADSKOM VIJEĆU GRADA RIJEKE
n/r predsjednice

Na temelju članka 89. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 29/09, 14/13, 22/13-ispr i 25/13-pročišćeni tekst) Gradonačelnik Grada Rijeke daje sljedeće

O Č I T O V A N J E

na Prijedlog zaključka o zaduženju KD Čistoća d.o.o. za hitno provođenje Studije "Ekološki zasnovan sustav gospodarenja komunalnim otpadom za područje grada Rijeke i okolice"

GRADONAČELNIK

mr.sc. Vojko **OBERSNEL**

UVOD

Komunalno društvo Čistoća d.o.o. Rijeka u vlasništvu je devet jedinica lokalne samouprave u kojima održava čistoću i gospodari otpadom. To su gradovi Rijeka, Kastav, Bakar i Kraljevica, te općine Viškovo, Kostrena, Čavle, Jelenje i Klana.

Poslovni udjel izražen u % iznosi:

- Grad Rijeka 81,23%
- Grad Bakar 4,08%
- Grad Kastav 2,74%
- Grad Kraljevica 2,50%
- Općina Viškovo 2,49%
- Općina Čavle 2,30%
- Općina Kostrena 2,20%
- Općina Jelenje 1,93%
- Općina Klana 0,53%

Na dan 31.12.2013. godine Društvo je imalo ukupno 434 radnika. Za prvih devet mjeseci 2013. godine ostvarilo je prihod od 72.762.875,00 kuna uz rashod 71.748.109,00 kuna, te je ostvarena dobit tekućeg razdoblja 563.950,00 kuna što je općenito realan prikaz redovitog poslovanja.

Djelatnošću skupljanja i odvoza komunalnog otpada obuhvaćeno je 80.299 domaćinstva i 5.779 gospodarskih subjekata pri čemu se koristi 59 specijalnih vozila kapaciteta od 1 do 21 m³, koja opslužuju preko 10.500 različitih spremnika za otpad.

Najveći dio čine posude za miješani komunalni otpad zapremine 1,1 m³. Uspoređujući prosječan broj posuda za komunalni otpad u odnosu na broj stanovnika, Čistoća je na jednom od vodećih mjesta u Republici Hrvatskoj. Primjera radi broj posuda za komunalni otpad na 1.000 stanovnika na području gospodarenja otpadom KD Čistoće iznosi 56 u odnosu na broj posuda za komunalni otpad na 1.000 stanovnika na području Grada Splita koji iznosi 39, a za Grad Pulu iznosi 48 posuda.

Osnovne djelatnosti Društva su skupljanje i zbrinjavanje otpada, čišćenje javno prometnih površina, održavanje javnih WC-a, kupatila i plaža, a od 2008. godine i održavanje zelenih površina Grada Rijeke.

KD Čistoća ostvaruje pozitivne poslovne rezultate i nalazi se na listi 500 najuspješnijih tvrtki u Hrvatskoj (na 249. mjestu prema popisu Lidera) usprkos globalnoj ekonomskoj krizi.

ODLAGALIŠTE VIŠEVAC

KD Čistoća d.o.o. Rijeka upravitelj je odlagališta neopasnog otpada Viševac od samih početaka njegovog korištenja, tj. od 1964. godine.

Od tada pa do kraja 2011. godine, dakle gotovo 50 godina, na Viševac se odlagao komunalni i neopasni proizvodni otpad s područja navedenih jedinica lokalne samouprave i procjena je da je ukupno odloženo nekih 1,8 milijuna m³ otpada.

Od 01. siječnja 2012. godine odlagalište neopasnog otpada Viševac je zatvoreno. Sanacija odlagališta započela je, uz simultano odlaganje komunalnog otpada, još 2005. godine i do sada je ukupno utrošeno oko 57.000.000,00 kuna bez PDV-a. Završetak radova sanacije planira se polovinom 2014. godine, uz trenutno izvođenje radova rekultivacije gornjeg sloja i gradnju pročistača kondezacijskih voda koja nastaju prikupljanjem odlagališnog plina.

U nastavku sanacije, a u vrijednosti od oko 8.000.000,00 kuna bez PDV-a, planirana je izgradnja plinskog generatora za zbrinjavanje odlagališnog plina i to snage cca 1 MW proizvodnje električne energije. Trenutno se zbrinjavanje plina vrši spaljivanjem na postavljenim bakljama snage 600 m³/h odnosno 1000 m³/h, dok se postrojenje za proizvodnju električne energije planira pustiti u pogon krajem 2014. godine.

Slika 1 Odlagalište neopasnog otpada Viševac stanje na dan 24.09.2013.

Kao prijelazna faza od zatvaranja odlagališta Viševac do otvaranja Županijskog centra za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Marišćina planirana je izgradnja Faze «0-1» ŽCGO Marišćina.

GRAĐEVINA ZA PRIVREMENO SKLADIŠTENJE OTPADA FAZA «0-1» ŽCGO MARIŠĆINA

Obzirom da odlagalište Faze «0-1» ŽCGO Marišćina nije bilo izgrađeno a da je odlagalište neopasnog otpada Viševac zatvoreno, od 01. siječnja 2012. godine, kao prenosnica prijelaznog perioda uvelo se baliranje otpada i privremeno skladištenje baliranog otpada, najprije u sklopu odlagališta Viševac, a od 01. lipnja 2012. godine nakon provedenog postupka dobivanja lokacijske i građevinske dozvole za zahvat u prostoru za izgradnju, te uporabne dozvole, na platou u obuhvatu ŽCGO Marišćina.

Nakon primitka uporabne dozvole za odlagališne kazete Faze «0-1» ŽCGO Marišćina koja je izdana 12. rujna 2012. godine, prekinut je postupak baliranja te se započelo privremeno skladištenje otpada u odlagališne kazete čija je zapremina dovoljna za odlaganje otpada oko 2 godine, do kada se očekuje i početak funkcioniranja ŽCGO Marišćina.

Odlagališne kazete kao i kompletna Građevina za privremeno skladištenje otpada Faza «0-1» ŽCGO Marišćina izgrađene su po svim standardima koji osiguravaju sprječavanje štetnog utjecaja na okoliš.

Izgrađena je pristupna cesta unutar odlagališta, ulazno izlazna zona s kontrolnom rampom, čuvarskom kućicom, platoom za pranje kotača vozila, mosnom vagom, spremnicima za procjednu vodu, ostalom potrebnom infrastrukturnom instalacijom, prostorima potrebnim za radnike, te tri odlagališne kazete. Oko odlagališta postavljena je zaštitna ograda visine 200 cm.

Za izvedbu odlagališta izvršen je iskop za tri kazete cca 2-5 m od kote 501,5 m.n.m, i to površine cca 1 ha.

Na dno odlagališnih kazeta ugrađen je donji brtveni sloj koji se sastoji od:

- 50 cm gline s lokacije
- bentonitnog tepiha
- HDPE folije 2 mm
- geotekstila 1.200 g/m²
- drenažnog sloja šljunka za procjedne vode debljine cca 50 cm
- geomreže 30/30 kN.

Drenažni sustav za procjedne vode izveden je postavljanjem drenažnih cjevovoda od HDPE cijevi promjera 315 mm koje su prekrivene slojem šljunka frakcije 8/32 mm.

Drenažni sloj je po cijeloj plohi debljine 50 cm s nadvišenjem iznad cijevi od 50 cm. Drenažne cijevi na najnižoj točki završavaju HDPE sabirnim oknom koje je položeno po unutrašnjem pokosu kasete.

Iz ovog okna pomoću uronjenih električnih crpki eventualno nastale procjedne vode odvođe se u spremnike za skupljanje procjedne vode. Čiste vode koje padnu na nepopunjeno dno nisu onečišćene i crpe se direktno u obodni kanal za oborinske vode.

U odlagališnim kazetama izrađeni su plinski zdenci koji će omogućiti otplinjavanje a izrađeni obodni kanali oko tijela odlagališta (trajni betonski i privremeni od tucanika) omogućit će skupljanje slivnih oborinskih voda.

U sklopu Građevine za privremeno skladištenje otpada Faza «0-1» ŽCGO Marišćina izgrađena je kompletna infrastruktura (vodoopskrba, kanalizacija, hidrantska mreža, elektroinstalacija).

Dakle, predmetna Građevina nikako se ne može nazvati „primitivnim smetlištem“ jer je izgrađena po svim standardima koji osiguravaju sprječavanje štetnog utjecaja na okoliš a o korištenju i održavanju iste KD Čistoća brine temeljito i vrlo odgovorno – slika 2.

Slika 2 Građevina za privremeno skladištenje otpada Faza «0-1» ŽCGO Marišćina

Uz pojačane aktivnosti na izdvajanju posebnih vrijednih vrsta otpada, poduzete su i značajne aktivnosti na razdvajanju i zbrinjavanju glomaznog komunalnog te drvenog otpada nastalog održavanjem zelenih javnih površina koji se drobe i predaju daljnjim korisnicima.

Također uz sprečavanje odlaganja glomaznog otpada maksimalno se ograničio prihvrat neopasnog proizvodnog otpada. Prima se samo neopasni otpad koji trenutno nije moguće zbrinuti na drugi način.

Tehnologija odlaganja sastoji se od slijedećih operacija koje se periodički ponavljaju:

Istresanje otpada iz kamiona na istovarnim rampama

Prihvrat otpada utovarivačem i rasprostiranje do mjesta ugradnje

Zbijanje otpada tzv. kompaktorom

Dnevno tretiranje odloženog otpada kemijsko mikrobiološkim sredstvima za ubrzanje i poboljšanje organske razgradnje te smanjenje neugodnih mirisa

Dnevno prekrivanje odloženog otpada s minimalno 10 cm inertnog materijala, te privremeno prekrivanje PE folijom

Kao što je projektom te Vodopravnom dozvolom i predviđeno, procjedne vode skupljaju se u spremnicima, odakle se odvoze na fekalnu stanicu u sklopu gradskog uređaja za pročišćavanje.

Za navedeni način zbrinjavanja otpada KD Čistoća d.o.o. posjeduje Privremenu dozvolu korištenja na vremenski rok do 31. prosinca 2014. godine, a samo odlagalište ima dozvolu da se može koristiti u roku od tri godine od početka skladištenja otpada, što znači do kraja 2015. godine.

Da zaključimo, Građevina za privremeno skladištenje otpada Faza «0-1» ŽCGO Marišćina izgrađena je i koristi se u skladu sa Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine a čiji okvir čine zakonski propisi i smjernice Europske Unije, te posjeduje sve potrebne dozvole nadležnih institucija za legalan rad.

ZAKONSKA REGULATIVA

Zakon o održivom gospodarenju otpadom ("Narodne novine" broj 94/13) stupio je na snagu dana 23. srpnja 2013. godine. U razdoblju od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu toga Zakona postoji obveza donošenja ukupno 56 podzakonskih akata za provedbu ovoga Zakona (uredbe, pravilnici, naputci).

Citiranim Zakonom propisano je da je Vlada Republike Hrvatske u obvezi donijeti Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske najkasnije do dana 31. prosinca 2014. godine i to na propisani način i u propisanom sadržaju.

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske predstavlja strateški planski dokument najviše razine koji određuje i usmjerava gospodarenje otpadom te na temelju analize postojećeg stanja na području gospodarenja otpadom i ciljeva gospodarenja otpadom koje navedeni Zakon određuje, kao i ciljeva za pojedine sustave gospodarenja otpadom, određuje mjere za unaprjeđivanje postupaka pripreme za ponovnu uporabu, recikliranje i mjere drugih postupaka oporabe i zbrinjavanja otpada na kopnenom i morskom prostoru pod suverenitetom republike Hrvatske.

S navedenim u vezi, Zakon o održivom gospodarenju otpadom propisuje sljedeće obveze jedinice lokalne samouprave.

Po donošenju Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, jedinica lokalne samouprave u obvezi je dostavljati godišnje izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (u dijelu koji se odnosi na jedinicu lokalne samouprave) jedinici područne (regionalne) samouprave i to do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu te je obvezna to izvješće objavljivati u svom službenom glasilu.

Jedinica područne (regionalne) samouprave dostavlja godišnje izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i objedinjena izvješća jedinica lokalne samouprave nadležnom Ministarstvu i Agenciji za zaštitu okoliša do 31. svibnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu i objavljuje ga u svom službenom glasilu i na svojim mrežnim stranicama. Agencija za zaštitu okoliša objavljuje jednom godišnje dostavljena objedinjena izvješća na svojim mrežnim stranicama.

Nadalje, Zakon o održivom gospodarenju otpadom propisuje obvezu predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave i Grada Zagreba na donošenje svoga Plana gospodarenja otpadom sa sljedećim sadržajem:

- analizom te ocjenom stanja i potreba u gospodarenju otpadom na području jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba, uključujući ostvarivanje ciljeva,
- podacima o vrstama i količinama proizvedenog otpada, odvojeno sakupljenog otpada, odlaganju komunalnog i biorazgradivog otpada te ostvarivanju ciljeva,
- podacima o postojećim i planiranim građevinama i uređajima za gospodarenje otpadom te o statusu sanacije neusklađenih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom,
- podacima o lokacijama odbačenog otpada i njihovom uklanjanju,
- mjerama potrebnim za ostvarenje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada, uključujući izobrazno-informativne aktivnosti i akcije prikupljanja otpada,

- općim mjerama za gospodarenje otpadom, opasnim otpadom i posebnim kategorijama otpada,
- mjerama prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
- mjerama odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
- popisom projekata važnih za provedbu odredbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske,
- organizacijskim aspektima, izvorima i visinom financijskih sredstava za provedbu mjera gospodarenja otpadom,
- rokovima i nositeljima izvršenja Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Zakonom je, dakle, propisano da Plan gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave i Grada Zagreba, među ostalim, obvezno sadrži popis projekata važnih za provedbu odredbi Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske te rokove i nositelje izvršenja Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Dakle isti, kao planski dokument niže razine mora biti u potpunosti usklađen sa planskim dokumentom više razine. Navedeno svakako razumijeva da Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske mora biti donesen prije donošenja Plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave i Grada Zagreba.

S tim u vezi, ističe se i to da Zakon o održivom gospodarenju otpadom ne propisuje obvezu jedinice područne (regionalne) samouprave na donošenje "županijskoga" Plana gospodarenja otpadom, kako je to ranije bilo propisano odredbama Zakona o otpadu ("Narodne novine" broj 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09). Postojeći planovi gospodarenja otpadom jedinice područne (regionalne) samouprave koji su doneseni do dana stupanja na snagu Zakona o održivom gospodarenju otpadom ostaju na snazi do isteka roka na koji su doneseni i to isključivo u dijelu u kojem nisu u suprotnosti sa odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom i sa Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Također, sukladno odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom jedinica lokalne samouprave (ili više jedinica lokalne samouprave sporazumno) dužna je na svom području osigurati:

- javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
- odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
- sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan ovom Zakonu te uklanjanje tako odbačenog otpada,
- provedbu Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske,
- donošenje i provedbu plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba,
- provođenje izobrazno-informativne aktivnosti na svom području i
- mogućnost provedbe akcija prikupljanja otpada.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada koja sadrži:

- kriterij obračuna količine otpada,
- standardne veličine i druga bitna svojstva spremnika za sakupljanje otpada,
- najmanju učestalost odvoza otpada prema područjima,
- obračunska razdoblja kroz kalendarsku godinu,
- područje pružanja javne usluge,
- odredbe propisane uredbom o načinu gospodarenja komunalnim otpadom,
- opće uvjete ugovora s korisnicima.

Nadalje, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave u obvezi je donijeti program gradnje građevina za gospodarenje komunalnim otpadom, a koji je sastavni dio programa gradnje objekata

i uređaja komunalne infrastrukture koji se donosi sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu ("Narodne novine" broj 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13 i 153/13).

Program gradnje građevina za gospodarenje komunalnim otpadom dostavlja se Agenciji za zaštitu okoliša, a sadrži osobito:

- opis poslova s procjenom troškova potrebnih za ostvarenje projekata gradnje građevina za gospodarenje otpadom,
- iskaz financijskih sredstava po razdobljima potrebnih za ostvarenje programa s naznakom izvora financiranja.

Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je izvješće o izvršenju navedenoga programa podnijeti predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu i dostaviti ga Agenciji za zaštitu okoliša.

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, jedinica lokalne samouprave obvezna je izvršavati odvojeno prikupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na način da osigura:

- funkcioniranje jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno mobilne jedinice na svom području,
- postavljanje odgovarajućeg broja i vrsta spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila, koji nisu obuhvaćeni sustavom gospodarenja posebnom kategorijom otpada, na javnoj površini,
- obavještavanje kućanstava o lokaciji i izmjeni lokacije reciklažnog dvorišta, mobilne jedinice i spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila i
- uslugu prijevoza krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge.

U pogledu obveze osiguravanja odvojenog prikupljanja otpada, Zakon o održivom gospodarenju otpadom utvrđuje obvezu da se otpad koji se smatra posebnom kategorijom ima odvajati na mjestu nastanka, odvojeno sakupljati i skladištiti u skladu sa načinom propisanim propisom kojim se uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada. S tim u svezi, Republika Hrvatska će do dana 01. siječnja 2015. godine putem nadležnih tijela osigurati odvojeno sakupljanje sljedećih vrsta otpada: papir, metal, plastika, staklo, električni i elektronički otpad, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpadne gume, otpadna ulja, otpadni tekstil i obuća i medicinski otpad.

Također, do dana 01. siječnja 2020. godine Republika Hrvatska će putem nadležnih tijela osigurati pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje sljedećih otpadnih materijala: papir, metal, plastika i staklo iz kućanstva, a po mogućnosti i iz drugih izvora ako su ti tokovi otpada slični otpadu iz kućanstva, u minimalnom udjelu od 50% mase otpada.

Pritom se posebno ističe sljedeće. Da bi jedinica lokalne samouprave mogla izvršiti izložene obveze koje propisuje Zakon o održivom gospodarenju otpadom, potrebno je da prethodno bude donesen i da stupi na snagu relevantan podzakonski propis - uredba Vlade Republike Hrvatske o načinu gospodarenja komunalnim otpadom u vezi propisanih obveza jedinice lokalne samouprave, zatim u svezi graničnih količina miješanog komunalnog otpada za određena razdoblja i načina obračuna poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada.

Zakonom propisani rok za donošenje ove uredbe je 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona o održivom gospodarenju otpadom odnosno 23. srpanj 2014. godine.

Od dana stupanja na snagu navedene uredbe, jedinica lokalne samouprave je dužna u daljnjem roku od tri mjeseca donijeti odgovarajuće akte, uskladiti važeće akte i uskladiti poslovanje davatelja javne usluge prikupljanja otpada.

Pritom će biti potrebno slijedeće:

- odlukom dodijeliti obavljanje javne usluge trgovačkom društvu/javnoj ustanovi koju osniva jedinica lokalne samouprave,
- donijeti odluku o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada,
- uskladiti poslovanje davatelja javne usluge,

- uskladiti Odluku o komunalnom redu ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj [18/03](#), [21/03](#), [51/06](#), [6/08](#) i [29/09](#)) u dijelu koji se odnosi na skupljanje, odvoz i postupanje sa sakupljenim komunalnim otpadom s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom i navedene uredbe,
- donijeti odluku o mjerama za spriječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada.

Ističe se da je Grad Rijeka u ovome trenutku, a s obzirom na činjenicu da navedeni podzakonski propis još nije donesen, svoje postupanje u pogledu gospodarenja otpadom u najvećoj mogućoj mjeri uskladio sa odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom. Protom se posebno ističe da je osigurano funkcioniranje dva reciklažna dvorišta, kao i postavljanje odgovarajućeg broja i vrsta spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila, koji nisu obuhvaćeni sustavom gospodarenja posebnom kategorijom otpada, na javnoj površini.

SUSTAV ZBRINJAVANJA POSEBNIH VRSTA OTPADA

Tradicija izdvajanja iskoristivih komponenti iz komunalnog otpada na području djelovanja Komunalnog društva Čistoća d.o.o. Rijeka postoji gotovo 15 godina i kontinuirano se razvija.

Tijekom 2003. i 2004. godine postavljeno je 200 ekootoka s posudama za odvojeno odlaganje stakla, papira, plastične PET i aluminijske ambalaže čime je postignut tada planirani omjer od jednog ekootoka na cca 1.000 stanovnika.

Postignuti učinci postavljanja ekootoka:

Godina	PAPIR i KARTON - tona	STAKLO - tona	PET - tona
2001.	0	122,5	0
2002.	0	185,5	1,5
2003.	70,0	227,0	28,5
2004.	224,5	254,5	30,5
2005.	295,0	249,0	45,5
2006.	340,0	400,0	0,39
2007.	551,0	10,0	0

Napomena: staklo se 2001. i 2002. godine prikupljalo putem tzv. zvona

Kao što je vidljivo iz tablice, količine svih prikupljenih sekundarnih sirovina su rasle sve do 2006. godine.

Međutim, početkom 2006. godine stupio je na snagu novi Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu (NN br. 97/2005) i omogućio građanima pravo na naknadu za povrat ambalaže u trgovine u iznosu od 0,5 kuna po svakoj staklenoj i PET boci te Al-Fe limenki.

Iz tog razloga, osim od početka prisutne niske razine količine prikupljenih Al-kantica, što je vjerojatno posljedica standarda stanovništva, izvješća su pokazala i vrlo nisku razinu prikupljanja staklene i PET ambalaže.

Zbog nastalih promjena, odlučilo se prenamijeniti posude ekootoka.

Posude u koje se odlagala PET ambalaža iskorištene su za prikupljanje papira kojeg ima sve više, a posude u koje se prikupljala Al ambalaža za potrebe odlaganja višeslojne tzv. tetrapak ambalaže koja također predstavlja dragocjeni izvor sekundarne sirovine.

Prenamijena ekootoka uslijedila je krajem 2007. godine i početkom 2008. godine.

U periodu od 2008. do 2010. godine, u skladu s prihvaćenim razvojnim planovima poduzet je niz različitih aktivnosti i postavljen velik broj novih spremnika za otpad, među kojima i 300 posebnih plavih posuda namijenjenih odlaganju papira i preko 200 posebnih spremnika narančastog poklopca za odlaganje višeslojne tzv. tetrapak ambalaže što s postojećih 200-tinjak ekootoka za odlaganje papira, staklene i tzv. tetrapak ambalaže, predstavljalo značajan napredak odvojenog zbrinjavanja otpada.

Osim navedenoga, organiziran je i poseban sustav skupljanja kartonske ambalaže iz trgovačkih i drugih poslovnih objekata te njezino izdvajanje direktno iz posuda za miješani komunalni otpad u što je uključeno 10 malih vozila tzv. portera te 5 većih vozila tzv. autosmećara.

Također su se izgradila i stavila u funkciju reciklažna dvorišta na Pehlinu i u Mihačevoj dragi, namijenjena građanima za izdvajanje svih vrijednih komponenti iz otpada, te u sklopu reciklažnog dvorišta u Mihačevoj dragi pripremljeno privremeno skladište vrijednog otpada. Unutar reciklažnih dvorišta od veljače 2010. godine prikuplja se i sav otpad drvenog porijekla, obrađuje razvrstavanjem i drobljenjem, te odvozi putem ovlaštene tvrtke na daljnju obradu i zbrinjavanje.

Tijekom 2011. godine unutar ekootoka, te u Reciklažnim dvorištima Pehlin i Mihačeva draga postavljeno je 50 spremnika žute boje za odvojeno prikupljanje otpadnog tekstila, odjeće i obuće.

U 2013. godini posude ekootoka namijenjene prikupljanju staklene ambalaže prenamijenile su se za zajedničko prikupljanje plastične, staklene i metalne ambalaže.

Također je postavljeno ukupno 3.000 novih posuda za odvojeno prikupljanje otpada od čega 750 plavih spremnika za papir, 800 narančastih spremnika za višeslojnu tzv. tetrapak ambalažu, 1.150 žutih spremnika za prikupljanje metala, stakla i plastike te 300 kompostera za biootpad.

Od toga na područje Općine Viškovo postavilo se gotovo 1.100 posuda (oko 950 kanti volumena 240 litara i 150 kontejnera volumena 1.100 litara). Na cca 360 različitih lokacija uz sve postojeće kontejnere za miješani komunalni otpad smješten je komplet od tri spremnika, po jedan za papir i kartonsku ambalažu (plavog poklopca), drugi za višeslojnu tzv. tetra ambalažu (narančastog poklopca) i posljednji zajednički za plastičnu, staklenu i metalnu ambalažu (žutog poklopca). Ujedno su se preko Općine Viškovo građanima zainteresiranim za samostalno izvođenje kompostiranja bio otpada iz kućanstva i vrta u vlastitim okućnicama, uz potrebne pisane upute za dobivanje kvalitetnog komposta počeli dodijeljivati komposteru.

Preostale posude postavljene su na područje ostalih 8 jedinica lokalne samouprave u kojima KD Čistoća gospodari otpadom u periodu od 27. siječnja do 15. veljače 2014. godine.

Nakon postavljanja novih spremnika nastavit će se i edukativno informativna kampanja putem Eko timova čija je namjena informiranje građana na organiziranim Info točkama na ulicama naselja, tisak informativno-edukativnih letaka za građane te njihova distribucija „od vrata do vrata, tisak informativno-edukativnih plakata te njihova postava unutar višestambenih jedinica, izrada i tisak informativno-edukativnih naljepnica namijenjenih za sve spremnike za prikupljanje odvojenih frakcija otpada.

Od studenog 2013. godine građanima je na raspolaganju besplatni info telefon (0800 999 900) na koji mogu zatražiti sve podatke vezane uz djelatnost KD Čistoća, te dati eventualne primjedbe, prijedloge i/ili sugestije.

Sustav zbrinjavanja posebnih vrsta otpada, organiziran je na način da sav karton i višeslojna tzv. tetrapak ambalaža koje skupi KD Čistoća završi na privremenom skladištu u sklopu Reciklažnog dvorišta Mihačeva draga gdje se preša, balira i skladišti do predaje ovlaštenim skupljačima.

Skupljeni papir te miješana plastična, staklena i metalna ambalaža odvoze se direktno jednom od koncesionara, tvrtki Metis d.d. Rijeka.

Ostale vrste otpada preuzete od građana u reciklažnim dvorištima Pehlin i Mihačeva draga, odvojeno se skupljaju u posebnim spremnicima te također predaju ovlaštenim koncesionarima.

Količine posebnih vrsta otpada predane ovlaštenim koncesionarima:

GOD.	SKUPLJENA KOLIČINA - tona									
	PAPIR	KARTON	EE OTPAD	METALI	PE FOLIJA	PLASTI KA	DRVO	GUME	TETRAP AK	TEKSTI L
2007.	328	223	0	60	2,5	0	0	0	0	0
2008.	606	648	0	58	5,5	3	0	0	0	0
2009.	708	920	210	71	6,5	4	0	10	18	0
2010.	767	1.333	91	43	9	3	439	4	55	0
2011.	815	1.028	26	28	12	21	1.088	25	28	13
2012.	727	1.065	34	32	18	66	754	35	46	61
2013.	782	1006	7	18	14	61	347	45	76	116

Maseni udio otpada izdvojenog od strane KD Čistoća d.o.o. Rijeka u odnosu na masu ukupno prikupljenog otpada za 2013. godinu iznosi 6,86 %.

Također moramo istaknuti da na području djelovanja KD Čistoća d.o.o. Rijeka postoje tvrtke koje se bave samo prikupljanjem vrijednih i/ili problematičnih vrsta otpada (Metis, Arcus prerada, Sekundar, Rijekatank, Indeko, Dezinsekcija i dr.) za koje nemamo točnu službenu evidenciju prikupljenih količina, ali koje također znatno povećavaju udio izdvojenog otpada u odnosu na prikupljeni i odloženi otpad.

Veći dio navedenog otpada prikuplja KD Čistoća i predaje dalje ovlaštenim oporabiteljima, dok se neke vrste otpada, poput otpadnih baterija i akumulatora, otpadnih vozila, otpadnih ulja i medicinskog otpada prikuplja direktno preko koncesionara.

Dakle, stvoren je sustav odvojenog zbrinjavanja otpada usklađen sa svim zakonskim propisima i načelima zaštite okoliša i gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj, sustav prilagođen gusto naseljenim urbanim sredinama i integralnom sustavu gospodarenja otpadom koji se planira izgraditi u Primorsko-goranskoj županiji, sustav koji predstavlja čvrst temelj svojem daljnjem razvoju i modernizaciji.

Obzirom da je izdvajanje vrijednih vrsta otpada jedan od najvažnijih segmenata gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj i ubuduće se planira nabava dodatnih spremnika za odvojeno odlaganje te izgradnja novih reciklažnih dvorišta.

Tako je u 2014. godini planirana nabava dodatnih 4.500 spremnika volumena 1.100 litara za odvojeno prikupljanje vrijednih vrsta otpada. Cilj je nastaviti i u 2015. te 2016. godini sa razvojem primarne selekcije kako bi se u potpunosti pokrilo područje u kojem KD Čistoća gospodari otpadom, a što će se dodatno definirati i u Planu gospodarenja otpadom kada bude na raspravi kako je naprijed navedeno. Daljnje aktivnosti na primarnoj selekciji otpada uključuju i nabavu sortirnice kako se navodi u nastavku teksta.

Ujedno je ostvarena suradnja s jedinicama lokalne samouprave u kojima KD Čistoća gospodari otpadom po pitanju osiguranja potrebnog broja reciklažnih dvorišta.

Sve navedeno, rezultirat će ispunjavanjem obveza tih gradova i općina da do 01. siječnja 2020. godine osiguraju izdvajanje, odnosno pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje papira, metala, plastike i stakla iz kućanstva u minimalnom udjelu od 50% mase tog otpada.

PLAN ULAGANJA U NAVEDENE AKTIVNOSTI

Plan ulaganja u 2014. godini

INVESTICIJA	Plan ulaganja - kuna
Sanacija odlagališta Viševac	3.200.000,00
Izgradnja Faze „0-1“ ŽCGO Marišćina	4.300.000,00
Izgradnja reciklažnih dvorišta	500.000,00
Nabava spremnika za primarnu selekciju – 4.500 spremnika	5.400.000,00
Nabava vozila - 4 autosmečara	5.100.000,00
Izgradnja sortirnice	2.000.000,00
Izgradnja plinogeneratora na Viševcu	8.000.000,00
UKUPNO - kuna	28.500.000,00

Za neke od navedenih investicija (reciklažna dvorišta, spremnici, vozila, sortirnica) očekuje se sufinanciranje od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u iznosu do 40%. Za ostale investicije planirani izvori investicija su razvojna sredstva i kredit putem poslovnih banaka i HBOR-a.

Plan ulaganja u 2015. i 2016. godini

INVESTICIJA	Plan ulaganja 2015.godina - kuna	Plan ulaganja 2016. godina - kuna
Sanacija odlagališta Viševac	850.000,00	700.000,00
Izgradnja Faze „0-1“ ŽCGO Marišćina	4.700.000,00	1.700.000,00
Nabava spremnika za primarnu selekciju – 4.500 spremnika godišnje	5.500.000,00	5.500.000,00
Nabava vozila - 4 autosmećara godišnje	6.000.000,00	6.000.000,00
UKUPNO - kuna	17.050.000,00	13.900.000,00

CIJENE SKUPLJANJA, ODVOZA I ODLAGANJA KOMUNALNOG OTPADA

KD Čistoća d.o.o. Rijeka cijenu usluge odvoza komunalnog otpada naplaćuje po volumenu i intenzitetu odvoza na pojedinom području koristeći poznate iskustvene podatke.

KD Ponikve d.o.o. - Krk, Komunalac d.o.o. - Opatija, Murvica d.o.o.- Crikvenica, Ivanj d.o.o.–Novi Vinodolski kod obračuna odvoza komunalnog otpada primijenili su volumen otpada u litrama, dok ostala komunalna društva na području PGŽ primjenjuju broj članova kućanstva.

Zbog različitih kriterija u obračunu troškova gospodarenja otpadom postoji velika razlika u cijenama usluga prema pojedinim isporučiteljima. KD Čistoća d.o.o. Rijeka formiralo je cijenu za gospodarenje komunalnim otpadom prema volumenu posude za otpad, intenzitetu odvoza te pored toga u sebi sadrži i namjenska sredstva za razvoj i sanaciju odlagališta.

U razdoblju od 2010. do 2012. sva su društva povećala cijenu usluge korisnicima zbog povećanja stope poreza na dodanu vrijednost osim, KD Čistoća d.o.o. Rijeka koje je smanjilo osnovnu cijenu za navedenu razliku poreza.

Prosječna cijena KD Čistoće d.o.o. Rijeka za kategoriju domaćinstava na godišnjem nivou iznosi 323,04 kune (bez PDV-a), a u usporedbi s TKD Ponikve d.o.o. Krk čija cijena iznosi 462,96 kuna (PDV-a).

Sustav naplate odvoza komunalnog otpada prilagoditi će se zakonskim aktima, a vezano uz donošenje Uredbe o komunalnom otpadu temeljem članka 29. Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

STUDIJA "EKOLOŠKI ZASNOVAN SUSTAV GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM ZA PODRUČJE GRADA RIJEKE I OKOLICE"

Obzirom da je izdvajanje vrijednih vrsta otpada jedan od najvažnijih segmenata gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj, a sve u skladu s novim Zakonom o održivom gospodarenju otpadom i Direktivama EU, KD Čistoća d.o.o. Rijeka, kako bi što uspješnije nadogradila postojeći sustav primarne selekcije otpada, uz punu podršku Grada Rijeke naručilo je od Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu izradu Studije ekološki zasnovanog gospodarenja komunalnim otpadom za područje Grada Rijeke i okolice.

Prva faza Studije koja prikazuje analizu postojećeg stanja, te razrađuje prijedlog tehnološkog rješenja odvojenog prikupljanja otpada, naručena je u studenom 2012. godine i izrađena u ožujku 2013. godine.

Prva faza Studije trebala je obuhvatiti sljedeće:

- 1 Analiza postojećeg - prikupljanje i obrada raspoloživih podataka o trenutnim količinama i vrstama otpada, način sakupljanja i odvoza, funkcioniranje odlagališta, način naplate, proračun količina po vrstama i projekcije za budućnost,
- 2 Izbor tehnološkog rješenja - definiranje Novog sustava gospodarenja otpadom Grada Rijeke s okolicom,
- 3 Razrada odvojenog sakupljanja otpadnih ostataka tvari (korisni, opasni i ostatni komunalni otpad) u domaćinstvima, turističkim objektima, ustanovama i na javnim površinama,
- 4 Razrada transporta otpadnih tvari,
- 5 Idejno rješenje radnih prostora i privremenog odlagališta,

U tijeku izrade prve faze Studije, predstavnici Grada Rijeke i Čistoće d.o.o. iznijeli su sljedeće primjedbe:

- da nije riječ o potpuno novom sustavu gospodarenja komunalnim otpadom već o intenzivnijem nastavku odvojenog prikupljanja pojedinih kategorija otpadnih tvari, jer je sam sustav u rijeci i ostalim jedinicama lokalne samouprave koje „pokriva“ KD Čistoća, pokrenut još 1999. godine

izradom Studije lokacija za osnivanjem reciklažnih dvorišta za odvojeno skupljanje komunalnog otpada u prostoru na području grada Rijeke, te instaliranjem 200 eko otoka i izgradnjom dva reciklažna dvorišta.

- inzistira se da se posude za biootpad ne planiraju postavljati, jer je njegovo zbrinjavanje tehnološki riješeno kroz izgradnju MBO postrojenja u ŽCGO Marišćina,
- kao alternativu predložena je podjela kompostera domaćinstvima koja žele raditi kompost za svoje potrebe a dva puta godišnje podjelu vreća za biootpad nastao košnjom ili obrezivanjem drveća i voćki u vlastitom vrtu ili dvorištu.
- i ono najvažnije, a to je da ova Studija nema nikakve veze sa ŽCGO Marišćina i obradom otpada u MBO postrojenju, znajući da taj način obrade otpada znatno smanjuje količinu odloženog biootpada što priznaje i EU.

Prva faza studije je je zgotovljena i plaćena od strane KD Čistoća d.o.o.

Odmah u istom mjesecu, naručena je i izrada druge faze Studije koja bi uz procjenu troškova za realizaciju novog sustava, opis zbrinjavanja sirovina pogodnih za reciklažu, te program edukacije građana, trebala definirati način kojim bi se moglo postići maksimalno odvojeno prikupljanje pojedinih vrsta otpadnih tvari. Studija još uvijek nije završena iz razloga što se izrađivač nije očitovao o danim primjedbama koje se navode u nastavku.

Druga faza Studije u dijelu koji se odnosi na procjenu troškova gradnje, a posebno poglavlje „Procjena prihoda i rashoda novog sustava „ u ovom je obliku neprihvatljiva. Dokazivanje financijske isplativosti primarne selekcije otpada nije potrebno, a i upitna je metoda primijenjena u studiji. Kako je to opredjeljenje, definirano i novim zakonom, svakako ima boljih i učinkovitijih načina da građane privolimo i obvezemo na primarnu selekciju otpada.

Dodatno je već 10. lipnja 2013. zatraženo i slijedeće:

- zadatak Studije u Točki 5. nije bio usporedba troškova primarne selekcije otpada i MBO metode obrade otpada, jer se ne radi o postojećem sustavu gospodarenja otpadom, jer je zadatak Studije isključivo primarna selekcija otpada,
- studija mora sadržavati i program faznog uvođenja novog sustava po prioritetima i mogućnostima realizacije,
- obzirom da je autor Studije cijelu koncepciju podredio odvajanju biootpada u domaćinstvima, te u tom cilju predvidio i četiri kompostišta, ponovno mu je ukazano na trenutno jedinu mogućnost zbrinjavanja biootpada u osobnim komposterima za domaćinstva koja za to imaju mogućnosti,
- kompostišta koja su i uvjet izdvajanja biootpada, a Studijom su predviđena čak četiri, nisu predviđena Prostornim planovima JLS.
- smatra se da Studija nije provediva u godini dana, kako to autor tvrdi, a upitno je i dali se uopće može realizirati sa smanjenjem otpada za 90% kako je u njoj navedeno, jer to znači da praktično nema nikakvog ostatnog otpada, što je moguće postići eventualno spaljivanjem otpada.
- studija ima isključivi cilj dokazivanja nepotrebnosti i neisplativosti MBO metode obrade otpada što nije bilo zadano, a nije ni realno, obzirom na mogućnosti provođenja intenzivnije primarna selekcije otpada i realnost postizanja 90% smanjenja otpada.
- nije odgovoreno na pitanje kuda sa preostalih 10% otpada, što je sedam tisuća tona nezbrinutog otpada, koji ostaje i nakon odvajanja.

Naime, Studija iznosi samo jedan od mogućih koncepata gospodarenja otpadom i pri tome ne uvažava kao polazište ranije donesene odluke (na razini države i PGŽ) i u skladu s time već započete investicije (ŽCGO Marišćina) koje bitno determiniraju poslovne odluke o načinu i sustavu gospodarenja otpadom koje može primijeniti KD Čistoća. Studija ne uvažava niti osnovne postavke Zakona u pogledu zadanih rokova primjene pojedinih odredbi. Cijela Studija nije postavljena na način da iznađe optimalan model gospodarenja otpadom u danim okolnostima, već inzistira na modelu koji bi trebao pokazati nepotrebnim izgradnju ŽCGO Marišćina.

Studija se bazira na pretpostavci jednokratnog uvođenja kompletnog sustava na području djelovanja KD Čistoća čime bi se odmah postiglo 90%-tno odvajanje otpada. Kompletna ekonomska analiza sustava rađena je na 90%-tnom odvajanju otpada, što je potpuno nerealno u kratkom roku, budući uspostava ovog sustava podrazumijeva niz investicijskih, organizacijskih i tehnoloških promjena uz paralelnu visoku spremnost i znanje svih korisnika sustava (građana).

Također isto nije sugerirano od komunalnih društava i gradova u Europi koji danas postižu značajne postotke izdvajanja iz razloga mogućnosti pada sustava koji kao takav zahtijeva složenu tehničku, logističku i informativnu podršku, kao i zbog činjenice da neke od potrebnih aktivnosti djelomično ili potpuno nisu u nadležnosti KD Čistoća.

Predloženi sustav podrazumijeva visoku razinu kontrole i angažiranosti komunalnog redarstva uz mjere sankcioniranja (str. 60). Ne navode se uporišta, zakonske osnove i model efikasnog provođenja sankcija. Zanemarena je činjenica vezana za mogućnosti sankcioniranja od strane komunalnog redarstva, budući isto nema ovlasti u pogledu identificiranja počinitelja.

U Studiji nije predložen realan terminski plan moguće realizacije i izgradnje pratećih objekata (kompostane, reciklažni centar, reciklažna dvorišta, sabirna mjesta). Studija predviđa izgradnju 4 kompostane (za tretiranje biootpada). Prostorno planska dokumentacija nema predviđene lokacije za kompostane iz razloga što je takav otpad planirano obrađivati u budućem ŽCGO.

IZGRADNJA KOMPOSTANA

Temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom odvojeno prikupljanje biootpada za cilj ima kompostiranje, digestiju ili energetske uporabe, a kako je u postupku izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom u kojem će se mehaničko biološkom obradom biootpad izdvajati od ostalog otpada i pripremati za daljnju energetske uporabe, kompostane nisu potrebne.

Na, kada bi se i realizirao prijedlog iz Studije, aktivnosti nije moguće provesti u kratkom roku (realno 3-5 godina), budući se već mogu pretpostaviti negativne reakcije građana u blizini kojih bi se definirale lokacije te druge administrativne procedure. Obzirom da biootpad čini oko 40% ukupnog otpada, sasvim je izvjesno da u godini dana nije moguće realizirati 90%-tno odvajanje ukupnog komunalnog otpada.

IZGRADNJA RECIKLAŽNIH DVORIŠTA I SORTIRNICE nije upitna.

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom na području Grada Rijeke mora se izgraditi još tri reciklažna dvorišta a u ostalim jedinicama lokalne samouprave u kojima KD Čistoća d.o.o. Rijeka gospodari otpadom po jedno, što ukupno iznosi 11 novih reciklažnih dvorišta. Kao što je već navedeno, započete su aktivnosti po tom pitanju i u tijeku je odabir konačnih lokacija.

Iako prema Zakonu izgradnja sortirnice nije obavezna, zbog ostvarivanja preduvjeta za povoljniji plasman prikupljenih reciklabilnih frakcija KD Čistoća pristupit će izgradnji sortirnice na lokaciji Reciklažnog dvorišta Mihačeva Draga. Planirani rok izgradnje sortirnice je kraj 2014. godine.

EKONOMSKA ANALIZA rađena je na potencijalu odvajanja od 90%. Kao što je već više puta navedeno, postizanje ovako visokog postotka u roku „odmah“ nije realno moguće, pa čak i u slučaju da se osigura sva potrebna infrastrukturna oprema. Naime, vrlo je bitan element suradnja svih dionika posebno građana. KD Čistoća već do sada ima iskustva da se dio otpada odlaže na neprimjerena mjesta iako su kontejneri u blizini i njihovo korištenje nije ničime ograničeno (prema Studiji korištenje bi bilo uvjetovano čip karticom). Nagli prelazak na novi sustav realno bi ovakve pojave još pojačao što ima dva negativna aspekta:

ekološki neprimjerene incidentne situacije i prateća ekološka i vizualna degradacija prostora generirali bi se dodatni troškovi za prikupljanje neprimjereno odloženog otpada. (Ideja da se ti troškovi mogu refundirati iz kazni komunalnog redarstva počiniteljima već se na primjerima u RH pokazala teško provediva).

Interes je KD Čistoća prije svega zadovoljstvo korisnika. Građani pokazuju svijest i spremnost za odvajanje otpada, no represivni modeli koji se uvode naglo u pravilu izazivaju velike provedbene probleme i revolt građana.

Čak i da je moguće postići 90%-tno odvojeno prikupljanje otpada, potencijalni prihod od prodaje sekundarnih sirovina koji navodi Studija (od 9 do 12 milijuna kuna godišnje) vrlo je upitan obzirom

da Studija osim što je dala procjenu investicije za izgradnju sustava ekološki zasnovanog gospodarenja komunalnim otpadom Grada Rijeke i okolice u iznosu od preko 100 milijuna kuna nije dala razradu i procjenu troškova održavanja tog sustava koji između ostalog uključuju troškove nabave i održavanja posuda za odvojeno prikupljanje, troškove vozila i ostale opreme te troškove radne snage. Sav bi navedeni trošak, izgradnje sustava i njegovog održavanja, morao pasti na teret krajnjih korisnika, odnosno građana.

Temeljem svega navedenoga, u više navrata je od izrađivača Studije zatražena izmjena pojedinih dijelova te izrada prijedloga fazne primjene predložene strategije što do danas nije dostavljeno.

Dakle, Studija nije nikada dovršena niti je službeno prihvaćena od strane KD Čistoća niti tijela koja nad društvom imaju ingerenciju. Kao takva Studija (nedovršena) predstavlja interni dokument te sama narudžba Studije apriori ne podrazumijeva njeno prihvaćanje od strane naručitelja, niti obvezuje na implementaciju. U tom kontekstu možemo istaknuti da ona isključivo može predstavljati jednu od podloga za donošenje poslovnih odluka društva i njegovih vlasnika i to tek kada i ako bude dovršena i kao takva se pokaže prihvatljivom.

Treba spomenuti da je izradu segmenta Studije koji se odnosio na općinu Viškovo pratilo povjerenstvo sastavljeno od predstavnika Grada Rijeke, Općine Viškovo, KD Čistoća i Udruge KESM. Dakle, spomenuto povjerenstvo nije imalo ingerencije za područje Grada Rijeke i ostalih jedinica lokalne samouprave na kojima djeluje KD Čistoća, već isključivo za područje općine Viškovo.

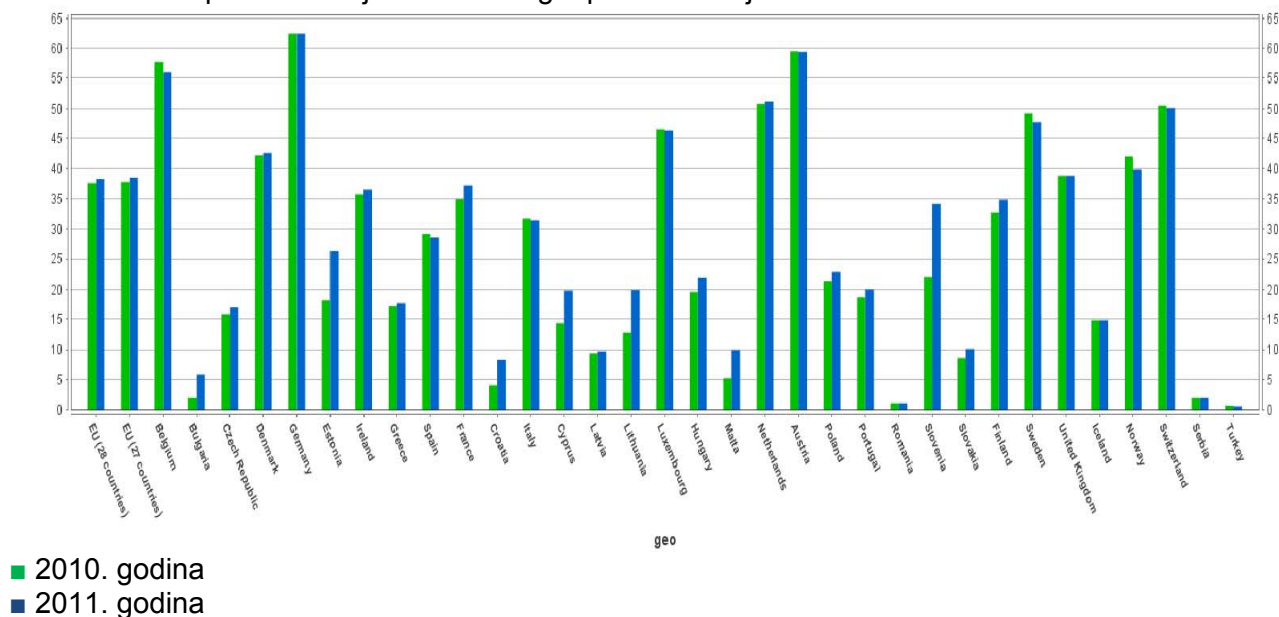
Vezano uz dosadašnja iskustva uvođenja ekološki zasnovanog sustava zbrinjavanja komunalnog otpada možemo se poslužiti rezultatima TKD Ponikve d.o.o. Krk koji je u lipnju 2005. godine započeo s uvođenjem navedenog sustava na području otoka Krka koji je popularno nazvan Eko otok Krk.

Primjenom prikupljenih rezultata zbrinjavanja odvojenog prikupljanja otpada tek je nakon 7 godina primjene takvog sustava, prikupljeno oko 40% otpada, uz primjenu dodatne obrade sortiranja otpada na samom odlagalištu, što svakako upućuje na potrebu uvođenja fazne primjene sustava, a ne kako je navedeno u studiji da je moguće odmah odvojiti 90% količine otpada u primarnom odvojenom prikupljanju otpada.

PRAKSA U ZEMLJAMA EU

Koristeći se podacima Eurostata za 2010. i 2011. godinu u nastavku se nalazi pregled stopa recikliranja komunalnog otpada u zemljama članicama EU - tablica 1.

Tablica 1 – Stopa recikliranja komunalnog otpada u zemljama članicama EU

Temeljem navedenih podataka evidentno je da su Njemačka, Austria i Belgija postigli najviši postotak recikliranja, koji se kreće u granicama 55 – 62%). Nizozemska i Švicarska su oko 50%, dok su ostale zemlje članice EU niže od 50%.

U nastavku slijedi osvrt na talijansku tvrtku Contarina S.p.A. i njemačku tvrtku AWM čiju uspostavu sustava za gospodarenje otpadom ističu članovi Udruge Krizni Eko Stožer kao primjer dobre prakse iz EU.

POKRAJINA TREVISO

Talijanska tvrtka Contarina S.p.A. već više od dvadeset godina pruža usluge gospodarenja komunalnim otpadom u pokrajini Treviso na području koje uključuje ukupno 49 jedinica lokalne samouprave, naseljeno s 469.000 stanovnika, te broji ukupno 214.000 korisnika.

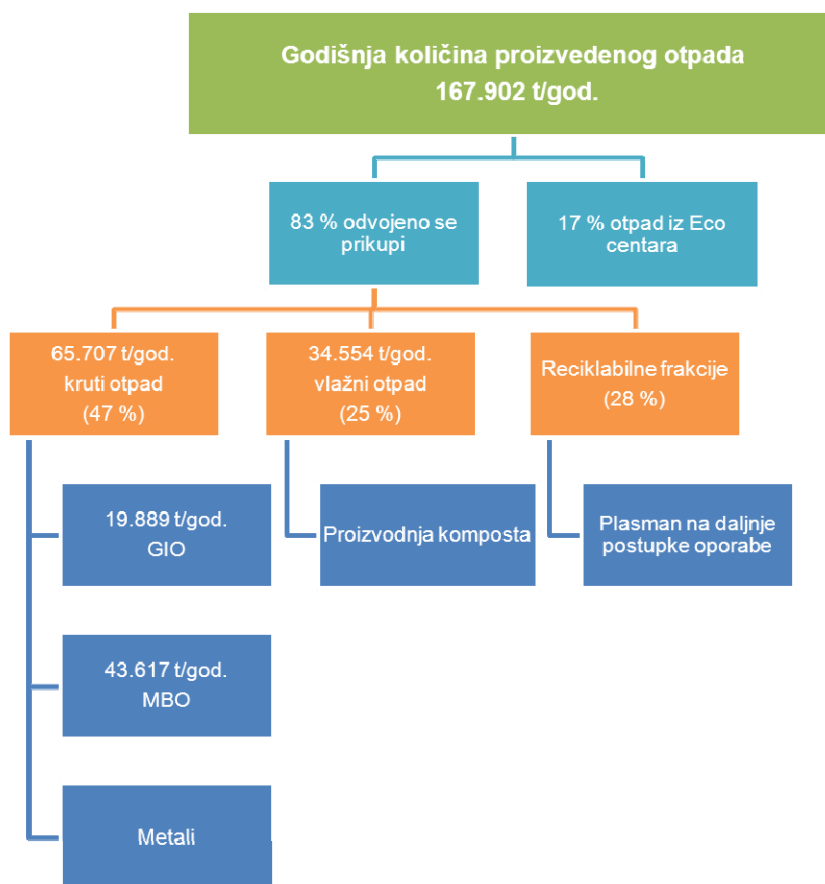
Tvrtka također upravlja s 2 postrojenja za obradu otpada:

za obradu vlažnog otpada - kompostana

za obradu krutog otpada - proizvodnja GIO

Prosječna godišnja količina proizvedenog otpada po glavi stanovnika navedenog područja iznosi 358 kg/stanovniku, dakle ukupna godišnja količina otpada na navednom području iznosi 167.902 tona otpada u 2011. godini.

Na slici 4 nalazi se pregled tokova otpada uzevši u obzir dostupne podatke za 2011. godinu.

Slika 4 Pregled godišnjih tokova otpada za 2011.godinu (izvor: www.contarina.it/ 2014.)

Uzevši u obzir rezultate predočene na slici 1 evidentno je da se 39 % ukupne količine otpada obrađuje u MBO postrojenju, 21 % obrađuje se procesom kompostiranja, a 23 % otpada predstavlja reciklabilne frakcije namjenjene daljnjem plasmanu na postupke oporabe.

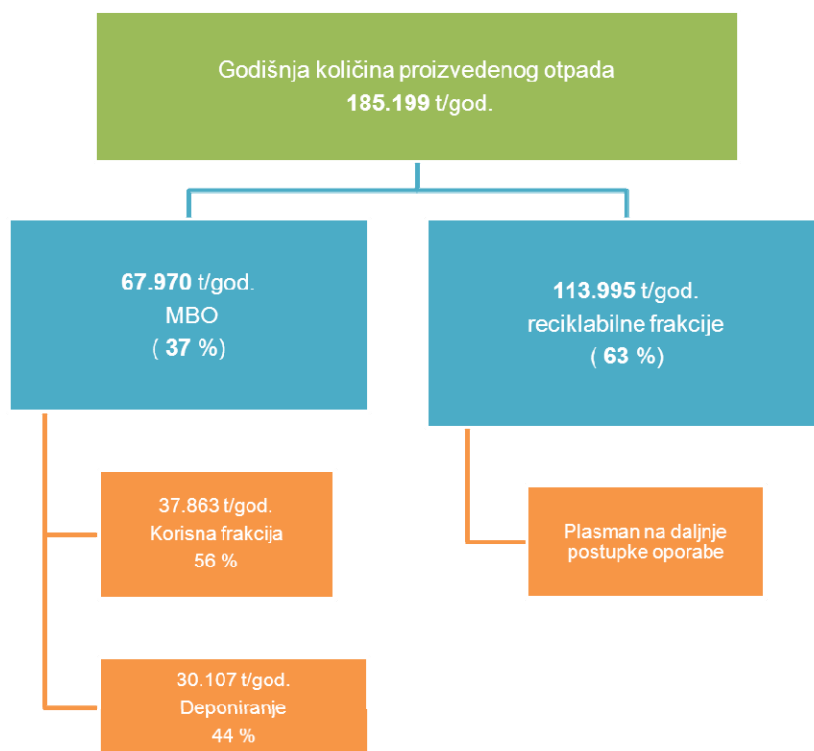
Vezano uz primjenjenu tehnologiju i prikazane tokove otpada možemo zaključiti da se obrada otpada uvelike poklapa s odabranom tehnologijom u budućem Županijskom centru za gospodarenje otpadom Marišćina.

GRAD MÜNSTER

Njemačka tvrtka AWM pruža usluge gospodarenja komunalnim otpadom na području grada Münstera u Njemačkoj koji uključuje područje naseljeno s 296.599 stanovnika uzevši u obzir podatke za 2012.godinu.

Prosječna godišnja količina proizvedenog otpada po glavi stanovnika na navedenom području iznosi 438 kg/stanovnik, a ukupna proizvedena godišnja količina otpada za 2012.godinu iznosi 185.199 t/god.

Na slici 5 nalazi se pregled tokova otpada uzevši u obzir dostupne podatke za 2012.godinu.

Slika 5 Pregled godišnjih tokova otpada za 2012. godinu
(izvor:www.awm.stadt-muenster.de/veljača2014.)

Uzevši u obzir rezultate predočene na slici 1 evidentno je da se 37 % ukupne količine otpada obrađuje u MBO postrojenju, a 63 % otpada predstavlja reciklabilne frakcije namjenjene daljnjem plasmanu na postupke oporabe.

Vezano uz primjenjenu tehnologiju i prikazane tokove otpada možemo zaključiti da se obrada otpada uvelike poklapa s odabranom tehnologijom u budućem Županijskom centru za gospodarenje otpadom Marišćina.

ŽUPANIJSKI CENTAR ZA GOSPODARENJE OTPADOM MARIŠĆINA

Trgovačko društvo Ekoplus d.o.o. Rijeka u vlasništvu je Primorsko-goranske županije, Grada Rijeke, Općine Viškovo i KD Čistoća d.o.o. Rijeka, a osnovano je 2001. godine s ciljem uspostavljanja integriranog sustava gospodarenja otpadom u PGŽ, u što je uključeno i projektiranje te izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Marišćina.

U sklopu pripreme za kandidiranje Projekta Županijski centar za gospodarenje otpadom ŽCGO „Marišćina“ u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA) izrađena je tehnička dokumentacija, studija izvedivosti i projektna aplikacija. Nakon odobrenja projekta od strane Europske komisije, Republika Hrvatska i Europska komisija zaključili su u srpnju 2009. godine Dvostrani ugovor o Projektu (*Bilateral Project Agreement*) gdje je konačno u prosincu 2012. godine odobrena modifikacija aplikacije kojom se povećava iznos sufinanciranja na iznos od 25.889.613 EUR.

Sukladno akreditaciji Europske komisije, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) odgovoran je za raspisivanje i provedbu natječaja, ugovaranje i plaćanje na razini projekata iz područja gospodarenja otpadom, sukladno pravilima i procedurama nacionalnoga zakonodavstva, PRAG-a i FIDIC-a. Temeljem sklopljenog ugovora između FZOEU i Ekoplusa, Fond u svojstvu Naručitelja obavlja sve poslove u ime Ekoplusa kao krajnjeg primatelja pomoći.

Opseg ugovorenih radova na izgradnji ŽCGO Marišćina određen je fazama lokacijske dozvole iz 2003. god. te izmjenama i dopunama iz 2010. godine:

- FAZA 0-2 - transformatorska stanica za potrebe napajanja Centra električnom energijom,
- FAZA 1 - objekti Centra (plato radne zone, čuvarska kućica, mosne vage s nadstrešnicom, perilište kotača, upravna zgrada, servisni centar, reciklažno dvorište, uređaj za obradu otpadnih voda, postrojenje za prikupljanje i obradu odlagališnog plina, bazeni za prikupljanje oborinske vode),
 - interna infrastruktura (unutarnje prometnice i parkirališta, vodovodna mreža, hidrantsko-tehnološke mreže oko platoa radne zone, sustav odvodnje otpadnih voda, električna mreža, vanjska rasvjeta i distributivna telekomunikacijska kanalizacija),
- FAZA 2 - postrojenje za mehaničko-biološku obradu otpada (MBO) s pripadajućim sadržajima
- FAZA 3 - odlagališne plohe "1A", "1B" i "1C".

Centar na Marišćini s postrojenjem za MBO nesortiranog komunalnog otpada, središnji je dio integralnog sustava gospodarenja otpadom u Primorsko-goranskoj županiji. Sukladno zakonskim i planskim postavkama, uz centar, sustav obuhvaća i pet transfer stanica na otocima Cresu, Krku i Rabu, te u Novom Vinodolskom i Delnicama, na kojima se otpad sortira i razdjeljuje. Sav prikupljeni nesortirani komunalni otpad dovozi se na MBO pogon gdje se isti usitnjava, nakon čega počinje proces biološke obrade u zatvorenim bio-komorama.

Bio-sušenjem iz otpada se gubi voda koja sačinjava gotovo 30% težine. Nakon toga slijedi mehanički dio obrade gdje se iz otpada izdvajaju metali, plastika i preostale korisne sirovine.

Završni dio postrojenja dijeli se na dvije tehnološke grupe - gorivo iz otpada, kao vrijedan energent i zamjena za fosilna goriva i preostali dio od oko 35 % ulazne količine otpada, koji se odlaže na bio-reaktivno odlagalište. Zatvaranjem ploha na bio-reaktivnom odlagalištu, kao dio procesa razgradnje, nastaje bio plin koji će se koristiti za proizvodnju električne energije. U konačnici, na odlagalištu trajno ostaje tek manji dio ukupno proizvedenog otpada.

Prema pristupnom ugovoru sa EU definirano je smanjivanje udjela količine biorazgradivog komunalnog otpada u odnosu na ukupnu količinu (po težini) biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog u 1997, a koje se odlaže na odlagališta u skladu sa sljedećim rasporedom:

do 31. prosinca 2013.	udio smanjenja na 75 % ukupne količine
do 31. prosinca 2016.	udio smanjenja na 50 % ukupne količine
do 31. prosinca 2020.	udio smanjenja na 35 % ukupne količine

Kao što je vidljivo mi ćemo tom uvjetu udovoljiti, odmah po puštanju ŽCGO „Marišćina“ u promet, jer će se sav bio razgradivi otpad tretirati u MBO postrojenju i tamo obraditi u potpunosti. U vrlo malim količinama odlagati će se na odlagalište, a i tada će iz njega kroz pretvaranje plina u energiju, koristiti u energetski-učinkovitu svrhu.

Većina zemljanih radova je završena, kao i konstrukcije objekata unutar Centra. Trenutno se izvode radovi na montaži opreme u postrojenju za MBO, kao i složene interne instalacije unutar Centra te priprema za polaganje brtvenih slojeva na odlagališnim poljima.

Prema utvrđenim rokovima probni rad treba započeti sredinom 2014. godine, a tijekom listopada je planiran početak aktivnosti na tehničkim pregledima i priprema za izdavanje uporabnih dozvola. Time bi Županijski centar za gospodarenje otpadom započeo s preuzimanjem otpada od komunalnih društava.

Slijedom naprijed navedenog predlažem Gradskom vijeću Grada Rijeke donošenje sljedećeg

z a k l j u č k a

1. Ne prihvaćaju se zaključci o zaduženju Komunalnog društva Čistoća d.o.o. za hitno provođenje Studije "Ekološki zasnovan sustav gospodarenja komunalnim otpadom za područje Grada Rijeke i okolice".

2. Komunalno društvo Čistoća d.o.o. i Grad Rijeka u potpunosti poštuju sve odredbe Zakona o održivom gospodarenju otpadom ("Narodne novine" broj 94/13).

3. Grad Rijeka će u zakonskim rokovima, a po donošenju neophodnih podzakonskih akata vezanih za provedbu Zakona o održivom gospodarenju otpadom Republike Hrvatske te Plana gospodarenja otpadom Republike hrvatske, donijeti odgovarajuće akte o pružanju javne usluge prikupljanja komunalnog otpada, Plan gospodarenja otpadom koji sadržava i mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te glomaznog komunalnog otpada, kao i izmijeniti i dopuniti Odluku o komunalnom redu ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj [18/03](#), [21/03](#), [51/06](#), [6/08](#) i [29/09](#)).

Sve navedeno će se temeljiti na činjenici da će do kraja godine biti izgrađen i u funkciji Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina.

4. Zadužuje se KD Čistoća d.o.o. da kontinuirano nastavi sa svim aktivnostima i mjerama koje je do sada poduzimala a odnose se na primarnu selekciju otpada, dodatno pojača edukaciju građana, poduzme aktivnosti sortiranja opada izgradnjom sortirnice i tri reciklažna dvorišta.

Dodatno se zadužuje da, temeljem analize dosadašnjih aktivnosti, svakodnevno unapređuje funkcioniranje i rad na već izgrađena dva reciklažna dvorišta i preko 200 eko otoka.

5. Sve aktivnosti oko izgradnje Županijskog centra za gospodarenje otpadom Marišćina finalno su definirane važećim ugovorima o izgradnji i nadzoru, sredstva EU za izgradnju dobivena su temeljem dokumentacije koju su verificirale relevantne državne institucije/agencije, konzultanti, EU Delegacija u Republici Hrvatskoj i na kraju Europska komisija u Bruxellesu.